

Opgave 1 Kolencentrale Eemshaven

Bij deze opgave horen de teksten 1 tot en met 3 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Deze opgave gaat over de besluitvorming rond de kolencentrale in de Eemshaven.

De energiemaatschappij Essent en het moederbedrijf RWE¹⁾ kregen in 2008 een vergunning om een op kolen gestookte elektriciteitscentrale te bouwen in de Groningse Eemshaven aan de Waddenzee. Die vergunning was verleend door het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, samen met Gedeputeerde Staten (GS) van Friesland en Groningen.

Een aantal natuur- en milieuorganisaties vond dat de gevolgen voor de natuur in het Groningse waddengebied niet goed waren onderzocht toen de vergunning werd verleend, en stapte daarom naar de Raad van State. Die deed in augustus 2011 uitspraak en gaf de organisaties op dat punt gelijk; de vergunning werd vernietigd.

noot 1 RWE, tot 1990 Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk geheten, is een internationaal energieconcern. Bron: <http://www.rwe.com/web/cms/nl/582244/>.

De politieke besluitvorming kan worden beschreven met behulp van het systeemmodel.

- 2p 1 Van welke fase in de politieke besluitvorming is volgens het systeemmodel sprake op het moment dat natuur- en milieuorganisaties bezwaar maakten? Licht je antwoord toe.

De vergunning werd in 2008 verleend op grond van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet). Die Nb-wet bepaalt dat voor werkzaamheden in beschermde gebieden een vergunning moet worden aangevraagd als die werkzaamheden schadelijk zijn voor de leefomgeving. Het waddengebied bij de Eemshaven is een dergelijk beschermd gebied. Tekst 1 gaat over de Natuurbeschermingswet. De procedure rond het verlenen van een Nb-wetvergunning aan RWE en Essent laat zien dat er in Nederland sprake is van een gedecentraliseerde eenheidsstaat.

- 2p 2 Leg zowel het begrip 'gedecentraliseerd' als het begrip 'eenheidsstaat' uit en koppel een passend citaat uit tekst 1 aan elk begrip.

RWE en Essent dienden na de uitspraak van de Raad van State een verzoek in bij de provincies Groningen en Friesland om de bouw voort te mogen zetten zonder de vereiste vergunning. Milieuorganisaties, zoals de Vereniging Zuivere Energie, probeerden de provinciebesturen er juist van te overtuigen dat de kolencentrale er definitief niet moest komen.

De politieke participatie van pressiegroepen wordt gelegitimeerd door een aantal grondrechten, zoals het recht op vrijheid van meningsuiting.

Lees tekst 2.

- 2p **3** Van welke twee andere grondrechten maakte de Vereniging Zuivere Energie gebruik? Geef per grondrecht aan waaruit blijkt dat de vereniging van dit recht gebruikmaakte.

Al voor de uitspraak van de Raad van State had een aantal milieuorganisaties en bedrijven een zogeheten E-pact ondertekend. Tekst 3 gaat over dit E-pact.

Aanhangers van verschillende politieke ideologieën zullen zich in elementen van het E-pact kunnen vinden.

- 3p **4** Geef van confessionalisme, ecologisme en liberalisme elk een relevant uitgangspunt dat te herkennen is in tekst 3. Leg je antwoord uit aan de hand van een gegeven uit de tekst.

- 2p **5** Leg uit dat het E-pact en de manier waarop het tot stand is gekomen passen bij de Nederlandse politieke cultuur.

Er zijn verschillende visies op de machtsverdeling in een democratie. De besluitvorming over de kolencentrale is te interpreteren met zowel de theorie van de representatiedemocratie als de pluralistische visie op democratie.

- 4p **6** Leg uit dat beide theorieën te herkennen zijn in het besluitvormingsproces zoals beschreven in tekst 2 en tekst 3. Geef eerst een beschrijving van elke theorie.

Opgave 1 Kolencentrale Eemshaven

tekst 1

Fragmenten uit de Natuurbeschermingswet 1998

Onze ministers stellen ten minste eenmaal in de acht jaar een natuurbeleidsplan vast, dat met het oog op een duurzame instandhouding, 5 herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden voor de korte, middellange en lange termijn richting geeft aan van rijkswege te nemen beslissingen. (...)

10 Op voordracht van Gedeputeerde Staten kunnen Provinciale Staten in overeenstemming met de eigenaar en de gebruiker voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte 15 daarvan een beheerplan vaststellen, dat het behoud, het herstel of de ontwikkeling van het natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument 20 ten doel heeft.

bron: geraadpleegd via http://wetten.overheid.nl/BWBR0009641/geldigheidsdatum_02-10-2011.

tekst 2

Op internet verscheen de volgende oproep:

Oproep van de Vereniging Zuivere Energie

Dinsdag 6 september is er op het provinciehuis in Groningen een commissievergadering over de kolencentrale van RWE. De Raad 5 van State heeft de eis van Greenpeace om onmiddellijk te stoppen met bouwen verworpen, maar dat neemt niet weg, dat de Provincie nog steeds een besluit moet nemen over 10 al dan niet gedogen. Dit is hét moment om de Provincie te overtuigen, dat we als betrokken en bezorgde bewoners die RWE-centrale echt niet willen! 15 Daarom roept de Vereniging Zuivere Energie jullie wederom op tot een protest voorafgaand aan de vergadering van de Commissie Omgeving en Milieu.

20 In deze commissievergadering bepalen alle politieke partijen hun standpunt over het voorstel van Gedeputeerde Staten om al of niet te gedogen dat RWE doorbouwt tijdens 25 zijn nieuwe vergunning-aanvraag op basis van de Natuurbeschermingswet. Middels ons teken van protest willen we benadrukken dat de Provincie: 30 – verdere bouw niet moet gedogen, en vooral:
– RWE ervan moet overtuigen dat een kolencentrale aan het Wad echt niet kan!
35 – Beter is ombouw naar een biomassacentrale!
Wie van de demonstranten de discussie wil bijwonen kan mee naar

binnen gaan en plaatsnemen op de
40 publieke tribune. Daar zal iemand
van de Vereniging Zuivere Energie
inspreken tijdens de Commissie-
vergadering.
(...)

We vertrouwen wederom op jullie
45 betrokkenheid, dit keer midden in de
stad Groningen!
*Namens de Vereniging Zuivere
Energie, Roelfien Nieborg.*

bron: geraadpleegd oktober 2011 via <http://www.co2ntramine.nl/protest-bij-commissievergadering-provincie-groningen/>.

tekst 3

Samenwerking natuur- en milieuorganisaties met RWE Eemshaven, Nuon en Groningen Seaports

4 maart 2011. Vandaag ondertekent
de Waddenvereniging samen met vijf
andere natuur- en milieuorganisaties,
de energiebedrijven Nuon en RWE
5 en Groningen Seaports de verklaring
'E-pact: Samen sterk voor natuur,
milieu en economie in de Eemsdelta'.
Met de ondertekening is een duidelijke
stap gezet naar een evenwicht
10 tussen natuur, economie en milieu in
de Groningse Eemsregio.
Met de ondertekening van de ver-
klaring wordt een nieuwe fase
ingeluid. Het proces wordt vanaf nu
15 breder getrokken. Er zullen meer
partijen (overheden, bedrijven)
betrokken worden. Voor een aantal

thema's is namelijk geconcludeerd
dat er duidelijk goede mogelijkheden
20 zijn, maar dat daarvoor meer partijen
nodig zijn om die te realiseren.
In de verklaring wordt bijvoorbeeld
afgesproken dat de bedrijven zich
gaan inzetten voor de verbetering
25 van de rivier de Eems en dat er
verder gepraat wordt over de ver-
duurzaming van de Eemshaven. De
gesprekken hebben op een paar
punten geleid tot het intrekken van
30 rechtszaken. Daarbij gaat het om
procedures waarvan in de gesprek-
ken bleek dat er buiten de rechtszaal
om goede oplossingen gevonden
konden worden. (...)

*bron: naar fragmenten uit een artikel op <http://www.waddenvereniging.nl/>
en uit een artikel op [http://www.provinciegroningen.nl/uitvoering/
natuur-en-landschap/](http://www.provinciegroningen.nl/uitvoering/natuur-en-landschap/). Geraadpleegd oktober 2011.*